

مجموعه قوانین و مقررات حوزه
فرهنگ

مطبوعات

جلد اول:

رسانه های مکتوب و الکترونیکی

تدوین و تحقیق:

محمد رضا مؤذنیان

ناظر علمی:

دکتر مهدی ناظمی اردکانی

انتشارات آثار فکر

تهران - ۱۳۹۷

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ - نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

مجموعه قوانین و مقررات حوزه فرهنگ؛ مطبوعات

جلد اول: رسانه‌های مکتوب و الکترونیکی

تدوین و تحقیق: محمدرضا مؤذنیان

ناظر علمی: دکتر مهدی ناظمی اردکانی

ناشر: انتشارات آثار فکر

چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ جلد

شابک جلد اول: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۳-۱۵-۴

شابک جلد دوم: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۳-۱۶-۱

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۳-۱۷-۸

قیمت ۷۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است

سرشناسه	: مؤذنیان، محمدرضا
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام. Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات حوزه فرهنگ؛ مطبوعات/ تدوین و تحقیق محمدرضا مؤذنیان؛ ناظر علمی مهدی ناظمی اردکانی.
مشخصات نشر	: تهران: آثار فکر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ج. ۲
شابک	: دوره: ۸-۱۷-۸۸۳۳-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰؛ ج. ۱: ۴-۱۵-۸۸۳۳-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰؛ ج. ۲: ۱۶-۱۶-۸۸۳۳-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
مندرجات	: ج. ۱. رسانه‌های مکتوب و الکترونیکی. ج. ۲. خبرنگاران، خبرگزاری‌ها و نشریات علمی، دانشگاهی. -
موضوع	: قانون مطبوعات -- ایران
موضوع	: Press law -- Iran
موضوع	: قانون مطبوعات -- ایران -- مقررات کیفری
موضوع	: Press law -- Iran -- Criminal provisions
شناسه افزوده	: ناظمی اردکانی، مهدی، ۱۳۳۲ -، ناظر
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ۳م۸/۳۵۰۰KMH
رده بندی دیویی	: ۵۵۰۹۹۸/۳۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۹۴۴۳۴

فهرست کلی

مقدمه اول.....	۷
مقدمه گردآورنده.....	۱۴
بخش اول — قوانین و مقررات قبل از انقلاب اسلامی.....	۱۹
فصل اول - مصوّبات مجلس مؤسّسان	۲۱
فصل دوم - مصوّبات مجلسین سنا و شورای ملی	۲۵
فصل سوم - مصوّبات هیئت وزیران	۱۸۹
فصل چهارم - سایر مصوّبات مربوطه.....	۲۳۷
بخش دوم — قوانین و مقررات پس از انقلاب اسلامی .	۲۶۱
فصل اول - مصوّبه مجلس خبرگان قانون اساسی	۲۶۳
فصل دوم - مصوّبات شورای انقلاب اسلامی	۲۶۷
فصل سوم - مصوّبات هیئت وزیران موقت	۲۹۵
فصل چهارم - قوانین مصوّب مجلس شورای اسلامی	۳۰۳
فصل پنجم - مصوّبات شورای عالی انقلاب فرهنگی	۴۱۱
فصل ششم - هیئت وزیران	۴۴۷
فصل هفتم - مصوّبات قوه قضائیه	۵۴۷
فصل هشتم - مصوّبات شورای عالی اداری	۶۱۹
فصل نهم - مصوّبات شورای فرهنگ عمومی	۶۲۷
فصل دهم - سایر مصوّبات مربوطه	۶۷۵
فصل یازدهم - اصلاح قانون مطبوعات در مجلس ششم ونظریات شورای نگهبان.....	۶۹۷
فصل دوازدهم - نظریات معاونت و مشاورت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری	۸۰۷
پیوست - لایحه نظام جامع رسانه‌های همگانی پیشنهادی ۱۳۹۲.....	۸۱۹

مقدمه اول

قانون در معنای عام، عبارت از تمام مقرراتی است که از طرف یکی از سازمان‌های صلاحیت دار حاکمیت وضع شده باشد. ممکن است این سازمان (مرجع) قوه مقننه، دولت یا جایگاه صاحب اختیار دیگری باشد. بنابر این در معنای عام طیف وسیعی از مقررات به عنوان قانون نامیده می‌شود و شامل تمام مصوبات مجلس، تصویب نامه‌ها و آیین نامه های نظام اداری خواهد شد. اما در اصطلاح خاص، قانون به قواعدی گفته می‌شود که با تشریفات مقرر در قانون اساسی، توسط مجالس قانون گذاری وضع می‌شود.

در جمهوری اسلامی ایران، تصویب قانون به معنای خاص فقط در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است.^۱

همان طور که ملاحظه می‌شود، دست یافتن به یک تعریف واحد و معین از قانون، دشوار است اما در تعریف آن، باید پنج وصف یا خصوصیت وجود داشته باشد:

۱- دارای کلیت و عمومیت،

۲- الزام آور بودن،

۳- تنظیم کننده روابط اجتماعی،

۴- عادلانه بودن،

۵- تضمین اجرای آن از طرف حاکمیت.

بنابر اوصاف مذکور، قانون را می‌توان چنین تعریف کرد:

«قانون قاعده کلی و الزام آوری است که به منظور ایجاد نظم و استقرار عدالت بر زندگی اجتماعی انسان توسط مراجع ذی صلاح وضع شده و اجرای آن از طرف حاکمیت تضمین می‌شود.»

۱. اصل پنجاه و هشتم قانون اساسی در این زمینه بیان می‌دارد:

«اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای اسلامی است که از نمایندگان منتخب مردم تشکیل می‌شود و مصوبات آن پس از طی مراحلی که در اصول بعد می‌آید برای اجرا به قوه مجریه و قضائیه ابلاغ می‌گردد.» همچنین به موجب اصل پنجاه و نهم قانون اساسی، در مسائل مهم اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ممکن است، اعمال قوه مقننه از راه همه پرسی و مراجعه به آرای مردم صورت گیرد.

انتشار قانون

انتشار قانون با اجرای آن ملازمه دارد، بر این اساس اجرای قانون، پس از انتشار آن آغاز می‌شود. پیش از انتشار قانون، همه جاهل به آن محسوب می‌شوند و مفاد آن را نسبت به هیچ کس نمی‌توان رعایت کرد. بنابراین، همه باید از پیش بدانند که قوانین در کجا منتشر می‌شوند تا با مراجعه به آن از حقوق و تکالیف خویش آگاه گردند.

هدف از انتشار قانون این است که قانون به اطلاع همه مردم برسد، اما اینکه آیا همه مردم از محتوای قانون مطلع شده‌اند یا نه، کار دشواری است. بنابراین، باید پس از گذشتن زمان معینی همه مردم را آگاه به قانون فرض کرد. ماده (۲) قانون مدنی در این باره اشعار می‌دارد: «قوانین ۱۵ روز پس از انتشار، در سراسر کشور لازم الاجراست مگر آن که در خود قانون، ترتیب خاصی برای موقع اجرا مقرر شده باشد.»

نسخ قانون

در نزد حقوق دانان نسخ عبارت است از اسقاط اعتبار یک قانون بوسیله قانون دیگر، آن هم توسط مرجعی که به لحاظ قانون حق این کار را دارد. در این حالت قانون اسقاط شده را «منسوخ» و قانون اخیر را «ناسخ» می‌گویند.

انواع نسخ

اراده قانونگذار در اسقاط اعتبار یک قانون که همان نسخ کردن است دو صورت کلی دارد: **الف) نسخ صریح:** عبارت است از اینکه قانون گذار ضمن قانونی جدید، منسوخ شدن قانون قدیم را اعلام کند.

که این نسخ به دو شکل محقق می‌شود:

نسخ موردی: در این شکل، قانون با قوانین موجود با ذکر مشخصات و عنوان نسخ می‌گردد.

نسخ نوعی: در این شکل از نسخ صریح، مشخصات قانون نسخ شده بیان نمی‌شود و فقط ضمن یک عبارت کلی قوانین معایر نسخ می‌شوند.

ب) نسخ ضمنی: قانون مؤخر بدون آنکه به شکل صریح، نسخ یک قانون مقدم را اعلام کند بدلیل تعارض ماهوی با مفاد قانون مقدم، موجب نسخ آن بشود.

مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و لازم الاجراء بودن آن

به دنبال استفسار حضرت آیت الله خامنه‌ای رئیس جمهور وقت درباره اعتبار مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، حضرت امام خمینی (ره) در تاریخ ۶۳/۱۲/۶ پاسخ فرمودند:

«ضوابط و قواعدی را که شورای محترم عالی انقلاب فرهنگی وضع می‌نمایند باید ترتیب آثار داده شود.»

به استناد مصوبه جلسه ۴۰۹ مورخ ۷۶/۸/۲۰، شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان مرجع عالی سیاستگذاری، تعیین خط مشی، تصمیم‌گیری و هماهنگی و هدایت امور فرهنگی، آموزشی و پژوهشی کشور در چارچوب سیاست‌های کلی نظام محسوب می‌شود و تصمیمات و مصوبات آن لازم‌الاجراء و در حکم قانون است.

همچنین رهبر معظم انقلاب اسلامی در مورد لازم‌الاجرا بودن مصوبات در دیدار با رئیس و اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورخه ۷۶/۱۱/۴ فرمودند:

«هیچکس در کشور از وجود یک دستگاه متفکر، جامع، دارای همه خصوصیات برجسته و آگاه به کمبودها و نیازها مانند شورای عالی انقلاب فرهنگی بی‌نیاز نیست. این شورا متصدی شناخت مسائل فرهنگی و بحث و تصمیم‌گیری در مورد آنها و ابلاغ مصوبات برای اجراست. بنابراین مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی لازم‌الاجرا است و همه دستگاه‌ها باید خود را موظف به اجرای تصمیمات این شورا بدانند.»

همچنین ایشان در دیدار با رئیس و اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورخه ۷۸/۹/۲۴ مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی را برای مجربان کار فرهنگی، قانونی و لازم‌الاجرا خواندند و فرمودند: «همه نهادها باید به این مصوبات به دیده اعتبار بنگرند.»

ایشان در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورخه ۱۳۸۱/۹/۲۶ تصریح کردند: «مصوبات این جا [شورای عالی انقلاب فرهنگی] برابر قانون است. چون امام این را تأکید و تصویب کرده و آنچه که امام و رهبری تصویب بکند و قرار بدهد، طبق قانون اساسی، مَرّ قانون است و هیچ مشکلی ندارد.»

ایشان همچنین فرمودند:

«مصوبه این شورا باید به وسیله دبیرخانه ابلاغ و اجرای آن به وسیله آقای رئیس جمهور تضمین شود؛ یعنی نه وزارت آموزش و پرورش، نه وزارت علوم، نه وزارت بهداشت و نه وزارت ارشاد جرأت نکنند مصوبه را اجرا نکنند؛ باید حتماً اجرا کنند. ما این همه آدم‌های صاحب فکر را که یک ساعت از وقتشان چقدر ارزش دارد، آن هم برای چنین کار مهمی در این شورا جمع کرده‌ایم؛ اگر مصوبات اجرا نشود معنا ندارد.»

من بر این معنا اصرار دارم که فکری نکنید و بیش از همه به نظر من تکلیف بر عهده دبیرخانه است و رجوع دبیرخانه به آقای رئیس جمهور، که این مسئله را تأمین کنند. همه مسئولان دولتی باید وظیفه

خود بدانند مصوبات را اجرا کنند. شما می‌گویید مجلس، قانونگذار است؛ خیلی خوب، این‌جا قانون تدوین نمی‌کند. همه چیزهایی که لازم‌الاجراست، قانون نیست؛ مصوبات دولت هم لازم‌الاجراست. بخشنامه فلان وزیر برای زبردست خودش لازم‌الاجراست، لازم نیست حتماً اسمش قانون باشد؛ اما بلاشک واجب‌الاجرا بودن، نتیجه قانون را خواهد داشت؛ امام هم به همین نکته توجه داشتند. ما گفتیم مصوبات این شورا در حکم قانون باشد، ایشان گفتند باید اجرا شود. باید اجرا شود یعنی ترتیب اثر داده شود.»

معظم‌له در دیدارشان با اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۲۳، اجرای سیاستگذاری‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی را موضوعی مهم و ضروری خواندند و تأکید کردند: «شورای عالی انقلاب فرهنگی از نهادهای قانونی و قطعی نظام و مصوبات آن لازم‌الاجراست.»

ایشان در همین دیدار فرمودند: «تضمین اجرای مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، حضور رؤسای سه قوه در این شورا است؛ به ساز و کار قانونی شورا احترام گذاشته شود و مصوبات همواره باید به سرعت ابلاغ شوند.»

یکی از وظایف مهمی که بر عهده شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد، هماهنگی و مدیریت کلان دستگاههای فرهنگی است. رهبر معظم انقلاب اسلامی در بیانات ارزشمندشان در آذرماه ۱۳۸۱ می‌فرمایند: «این شورا مرکز بی بدیلی است. این‌جا را در واقع باید اتاق فرمان فرهنگی کشور یا ستاد عالی فرهنگی و علمی دستگاههای فرهنگی و سایر دستگاهها و مرکز مهندسی کشور به حساب آورد.»

این وظیفه خطیر به خوبی انجام پذیرفت لذا مقام معظم رهبری در پیوست حکم اعضاء شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۸۶ مقرر داشتند که: «شورا ساز و کارهای لازم به منظور هماهنگی و مدیریت کلان دستگاههای فرهنگی را در اسرع وقت تدوین نماید.»

شورای عالی انقلاب فرهنگی این مأموریت را بر عهده «کارگروه مدیریت کلان دستگاههای فرهنگی» (بعنوان یکی از شوراهای تخصصی خود) قرار داده است این کارگروه نیز در قالب ۱۸ موضوع به شرح زیر:

۱- چاپ و نشر؛

۲- رسانه های مکتوب (مطبوعات)؛

۳- رسانه های غیر مکتوب (دیجیتال)؛

۴- پژوهش فرهنگی؛

۵- آموزش فرهنگی؛

- ۶- تبلیغات دینی (نماز و مسجد، هیأت و حسینیه ها، قرآن و کانون های مذهبی و قرآنی)؛
- ۷- تبلیغات عمومی؛
- ۸- کتابخوانی؛
- ۹- حج و زیارت؛
- ۱۰- گردشگری، طبیعت گردی و اردویی؛
- ۱۱- روابط فرهنگی بین المللی؛
- ۱۲- نمادهای ایرانی، اسلامی؛
- ۱۳- فیلم و سینما و هنرهای نمایشی و تجسمی؛
- ۱۴- میراث فرهنگی، موزه ها و آرشیوها؛
- ۱۵- بازیهای رایانه ای؛
- ۱۶- موسیقی؛
- ۱۷- وقف، اوقاف و امور خیریه؛
- ۱۸- اقلیت های دینی.

ساماندهی فعالیت های فرهنگی را در دستور کار خود قرار داد.

بدیهی است اکثر مدیران دستگاههای فرهنگی با تلاش و تعهد بایسته در پی هماهنگی و تعامل با سایر دستگاههای فرهنگی برای تحقق اهداف جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی بوده و می باشند. لذا موجبات بخشی از عدم هماهنگی ها و ضعف و آسیب های موجود را باید در عدم تقسیم کار ملی و کاستی های موجود در قوانین و مقررات حاکم دانست.

بنابراین اولین گام در انجام وظیفه ای که بر عهده "کارگروه مدیریت کلان دستگاههای فرهنگی" قرار می گیرد این است که مجموعه قوانین و مقررات "حوزه فرهنگ" را به صورت جامع جمع آوری و تنظیم نماید. اقدامی که می بایست سالها قبل انجام می پذیرفت. در «مجموعه قوانین و مقررات حوزه فرهنگ» سعی بر آن بوده که کلیه قوانین و مقررات مربوطه از آغاز قانون گذاری در ایران (۱۲۸۵ هـ ش) تا هنگام چاپ آن، با آخرین الحاقات و اصلاحات جمع آوری و در دو بخش اصلی و براساس تاریخ تصویب هر مصوبه به شرح زیر تنظیم گردد:

بخش اول - قوانین و مقررات قبل از انقلاب اسلامی، شامل:

فصل اول) مصوبات مجلسین سنا و شورای ملی،

فصل دوم) مصوبات هیأت وزیران.

و بخش دوم – قوانین و مقررات بعد از انقلاب اسلامی، شامل:

فصل اول) مصوّبات شورای انقلاب اسلامی،

فصل دوم) سیاست های کلی و کلان نظام بعنوان اسناد بالادستی،

فصل سوم) مصوّبات مجلس شورای اسلامی،

فصل چهارم) مصوّبات شورای عالی انقلاب فرهنگی (که در حکم قانون است)،

فصل پنجم) مصوّبات هیأت وزیران،

فصل ششم) مصوّبات قوه قضائیه (بخشنامه های رئیس قوه قضائیه و آراء هیأت عمومی

دیوان عالی کشور و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)،

فصل هفتم) مصوّبات شوراهاى عالی کشور،

و فصل هشتم) سایر مقررات و مصوّبات مربوطه

می توان گفت در این مجموعه کلیه قوانین و مقررات مصوّب مرتبط با هر موضوع مورد مطالعه قرار

گرفته و پس از انتخاب درج شده است البته تلاش انجام شده به صورت مطلق بی عیب و نقص نمی تواند

باشد. ولی در نوع خود اثری جامع و کامل به حساب می آید.

بحول و قوه الهی و با تذکرات و راهنماییهای محققین محترم و بهره گیران ارجمند، نسبت به

رفع کاستی ها اقدام خواهد شد.

امید است انتشار این مجموعه به ارتقاء کارآمدی و گسترش سطح کیفی نظام فرهنگی کشور

در مقابله با جنگ نرم دشمن بیانجامد.

و من الله التوفیق و علیه التکلان

دکتر مهدی ناظمی اردکانی

محمد رضا مؤذنیان

پائیز ۱۳۹۶

مقدمه ۲

بحث در خصوص دموکراسی و یا به تعبیر دیگر مردمسالاری بدون شناخت بنیادهای آن، بحثی ناقص و نارسا است. دموکراسی را بر چهار رکن اساسی استوار می‌دانند و هر نظام و حکومتی که این ارکان را منظور کرده و بدان التزام نظری و عملی داشته باشد، نظام سیاسی دموکرات تلقی می‌گردد. این ارکان مهم عبارتند از:

۱- قانون اساسی

۲- نظام پارلمانی (مجلس)

۳- احزاب سیاسی

۴- مطبوعات آزاد

مطبوعات آزاد در تکوین افکار عمومی بسیار مؤثرند. برای نشان دادن اهمیت سیاسی مطبوعات است که آن را «رکن چهارم دموکراسی» نامیده‌اند. مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی عهده دار تشریح، تجزیه و تحلیل و تفسیر وقایع و مسائل اجتماعی و ارائه افکار و عقاید عمومی و انعکاس مشکلات و معضلات جمعی بوده و عنصر اساسی رشد و توسعه فکری در دنیای امروز می‌باشند. از آنجا که بین دموکراسی و توسعه مطبوعات رابطه‌ای مستقیم و عقلایی وجود دارد و انتقال و انتشار آزاد افکار و عقاید یکی از گرانبهاترین و ارزشمندترین حقوق انسانی محسوب می‌شود لذا هر شهروندی باید بتواند آزادانه سخن بگوید، بنویسد و منتشر کند مگر در مواردی که برای مقابله با سوء استفاده از این آزادی، محدودیت‌های قانونی و عرفی وجود داشته باشد.

برای مطبوعات اهداف و وظایف مشخصی تعریف و تبیین شده که مهمترین آنها را

می‌توان به این صورت بیان کرد:

«گزارش حقیقت آمیز، قابل درک و هوشمندانه رویدادهای روز، به مثابه یک کانون مباحثه به منظور تبادل تفسیرها و انتقادات»، «ارائه تصویرهای معرف گروه‌های مختلف اجتماعی و توجه به ارزش‌ها و آرمان‌های هر گروه و همچنین ضعف‌ها و خطاهای آنها»، «تبیین ارزش‌ها و اهداف و مبانی اصولی جامعه» و «تدارک دستیابی کامل مردم به اطلاعات روز و مفید».

شورای عالی انقلاب فرهنگی مأموریت ساماندهی فعالیت‌ها، ایجاد تحول و ارتقاء و انسجام کارکرد و ساختار و عملکرد دستگاه‌های فرهنگی کشور را بر عهده «کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی» (بعنوان یکی از شوراهای تخصصی خود) قرار داده و این کارگروه نیز در قالب ۱۸ موضوع مختلف، از جمله: «حوزه مطبوعات و رسانه های مکتوب» پیگیر ایفای مسئولیت محوله می باشد و این مهم میسر نمی‌شود مگر با جمع آوری و تحلیل و بررسی کلیه قوانین و مقرراتی که از ابتدا تاکنون در مراجع ذی صلاح (قوای مقننه، مجریه، قضائیه و ...) وضع و به مرحله اجرا درآمده است تا وضعیت گذشته و حال مشخص گردد.

مجموعه قوانین و مقررات **حوزه مطبوعات** با تلاش و کوشش و زحمت فراوان آنها برای نخستین بار به ترتیب خاص از منابع اصلی و دست اول، گردآوری شده است تا ان شاءالله زمینه تدوین الزامات ساماندهی فعالیت‌های فرهنگی به شکل مطلوبی فراهم آید.

در این مجموعه، قوانین و مقررات مربوط به سالهای ۱۲۸۵ تا شهریورماه ۱۳۹۵ (قبل و پس از پیروزی انقلاب اسلامی) به صورت تاریخی گردآوری و تدوین شده و هر جا لازم و ضروری بوده ذیل آن مصوبه توضیحاتی در پاورقی ذکر شده است.

مجموعه حاضر در دو جلد و در سه قسمت به شرح زیر تنظیم شده است:

جلد اول: حوزه رسانه های مکتوب و الکترونیکی

بخش اول - قوانین و مقررات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی

فصل اول) مصوبات مجلس مؤسسان (۷ اصل از قانون اساسی مشروطیت و متمم آن)

فصل دوم) قوانین مصوب مجلس شورای ملی (شامل ۹۲ قانون)

فصل سوم) مصوبات هیأت وزیران (شامل ۱۷ مصوبه)

بخش دوم - قوانین و مقررات پس از پیروزی انقلاب اسلامی

فصل اول) مصوبه مجلس بررسی نهایی قانون اساسی (شامل ۵ اصل از قانون اساسی

جمهوری اسلامی ایران)

فصل دوم) مصوبات شورای انقلاب اسلامی (شامل ۱۱ مصوبه)

فصل سوم) مصوبات هیأت وزیران موقت جمهوری اسلامی ایران (شامل ۳ مصوبه)

فصل چهارم) قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی (شامل ۸۵ قانون)

فصل پنجم) مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی (شامل ۲۵)

فصل ششم) مصوبات هیأت وزیران (شامل ۲۶ مصوبه)

فصل هفتم) مصوبات قوه قضائیه (شامل ۲۵ بخشنامه، آئین نامه و رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

فصل هشتم) مصوبات شورای عالی اداری (شامل ۳ مصوبه)

فصل نهم) مصوبات شورای فرهنگ عمومی (شامل ۳ مصوبه)

فصل دهم) سایر مصوبات مربوطه (شامل ۸ مصوبه)

فصل یازدهم) اصلاح قانون مطبوعات در مجلس ششم و نظریات شورای نگهبان در این خصوص (شامل مشروح مذاکرات مجلس و ۷ نظریه)

فصل دوازدهم) نظریات معاونت و مشاورت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری (شامل ۵ نظریه)

پیوست) لایحه نظام جامع رسانه‌های همگانی پیشنهادی ۱۳۹۲

جلد دوم:

۱) حوزه فعالیت خبرنگاران و خبرگزاری ها

بخش اول - قوانین و مقررات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی

فصل اول) مصوبات مجلسین سنا و شورای ملی (شامل ۱۵ اصل و قانون)

فصل دوم) مصوبات هیأت وزیران (شامل ۳ مصوبه)

فصل سوم) سایر مصوبات مربوطه (شامل ۳ مصوبه)

بخش دوم - قوانین و مقررات پس از پیروزی انقلاب اسلامی

فصل اول) مصوبات شورای انقلاب اسلامی (شامل ۲ مصوبه)

فصل دوم) مصوبات هیأت وزیران دولت موقت (شامل ۲ مصوبه)

فصل سوم) قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی (شامل ۱۳ قانون)

فصل چهارم) مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی (شامل ۷ مصوبه)

فصل پنجم) مصوبات هیأت وزیران جمهوری اسلامی ایران (شامل ۲۲ مصوبه)

فصل ششم) مصوبات قوه قضائیه (شامل ۵ آئین نامه، بخشنامه و رأی)

فصل هفتم) مصوبات شورای عالی اداری (شامل ۴ مصوبه)

فصل هشتم) سایر مصوبات مربوطه (شامل ۱ مصوبه)

۲) حوزه نشریات علمی و دانشگاهی

بخش اول - قوانین و مقررات قبل از پیروزی انقلاب اسلامی

فصل اول) قوانین مصوّب مجلسین سنا و شورای ملی (شامل ۹ قانون)

بخش دوم - قوانین و مقررات پس از پیروزی انقلاب اسلامی

فصل اول) قوانین مصوّب مجلس شورای اسلامی (شامل ۵ قانون)

فصل دوم) مصوّبات شورای عالی انقلاب فرهنگی (شامل ۲۴ مصوّبه)

فصل سوم) مصوّبات هیأت وزیران جمهوری اسلامی ایران (شامل ۸ مصوّبه)

فصل چهارم) سایر آئین نامه‌ها و مقررات مربوطه (شامل ۹ مصوّبه)

لازم به ذکر است که در تدوین و گردآوری این مجموعه سعی وافر بر درج کامل و دقیق کلیه قوانین و مصوّبات از ابتدا تا هنگام انتشار و چاپ آن بوده و این اطمینان وجود دارد که با کمترین کاستی و کاهش همراه است. در عین حال از هرگونه نظر اصلاحی و تکمیلی خوانندگان و پژوهشگران محترم استقبال نموده و قدردان خواهیم بود.

و مِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ وَ عَلَيْهِ التَّكْلَانِ

محمد رضا مؤذنیان - پائیز ۱۳۹۶